

**OSNOVNA ŠOLA TONETA
ČUFARJA JESENICE**

OSNOVE VEZENJA

Jesenice, 2014

Pribor za vezenje

Med osnovni pribor sodijo: igla, prejice, tkanina, obroč, naprstnik, škarje in blazinica za igle.

Slika 1

Slika 2

Tkanine in prejice

Niti so lahko svilene, bombažne, lanene, volnene, kovinske ali sintetične. Ne smejo biti predebele, saj lahko skazijo tkanino. Pri novo vdeti niti nikoli ne delamo vozla, ampak viseče niti nevidno všijemo v vbode na hrbtne strani vezenine.

Vezemo lahko na različne vrste tkanin. Tkanina mora biti dovolj trdna, da zdrži vbode, dovolj prožna, da lahko nit teče skozi, in dovolj močna, da prenese izdelovanje vezenine. Tkanine običajno operemo šele, ko jih izvezemo. Vezenine likamo s hrbtne strani, položene na mehko podlago, da se ne sploščijo.

Prenašanje vzorca na tkanine

Izbrani načrt (motiv) položimo skupaj s kopirnim papirjem na platno. Kopirni papir z obarvano stranjo obrnemo navzdol. Vse skupaj spnemo z bucikami. S kemičnim svinčnikom (ki ne piše) vlečemo po črtah motiva. Preden odpnemo bucike, se prepričamo, ali je vse narisano.

Če imamo na voljo motiv iz svoje revije, ga lahko na platno tudi prelikamo.

Higienska pravila pri vezenju

Pred vezenjem počistimo mizo, na kateri bomo vezli. Roke si umijemo in med samim vezenjem ne jemo in ne pijemo (če je potreba prehuda, se odmaknemo od mize, za katero delamo, in si nato ponovno umijemo roke).

Osnovni vbodi

Enostavni stebelni vbod – z njim vezemo ravne črte, kotne, vijugaste in okrogle obrise narisane lika.

Uporabljamo šivanko z ostro konico.

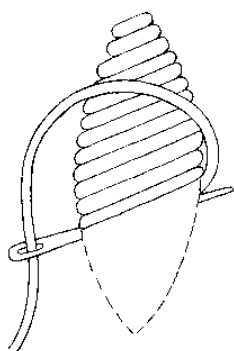
Slika 3

Prednji vbod - najenostavnejši vbod. Vezemo od desne proti levi. Vbodemo z narobne strani blaga, izpustimo nekaj niti, ponovno vbodemo, zajamemo enako število niti in spet izvlečemo šivanko na licu blaga. Uporabljamo šivanko z ostro konico.

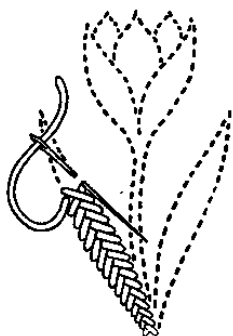

Slika 4

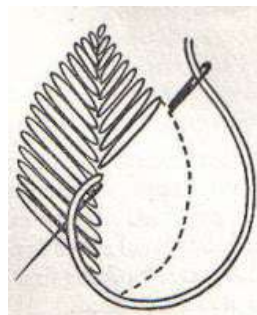
Ploščati vbod – z njim zapolnjujemo manjše ploskve v motivu. Uporabljamo šivanko z ostro konico.

Slika 5

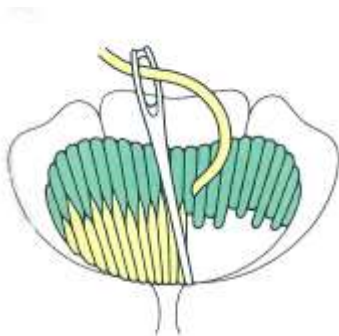

Slika 6

Slika 7

Slikarski vbod – uporabljamo ga za polnjenje večjih ploskev motiva ali za celoten motiv. Ploskev razdelimo na dve do tri polja, nato z gostimi vbodi zapolnimo prvo polje. Izmenično naj se ponavljajo dolgi in kratki vbodi. Uporabljamo šivanko z ostro konico.

Slika 8

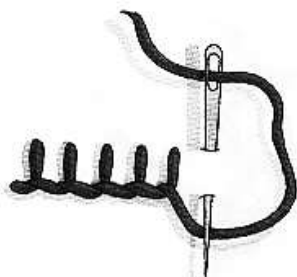

Slika 9

Slika 10

Zančni vbod – največkrat ga izvezemo za obrobo prtička. Uporabljamo ga tudi pri belem vezu (angleškem vezenju) in vezenju rišelje. Ostrina šivanke je odvisna od blaga.

Slika 11

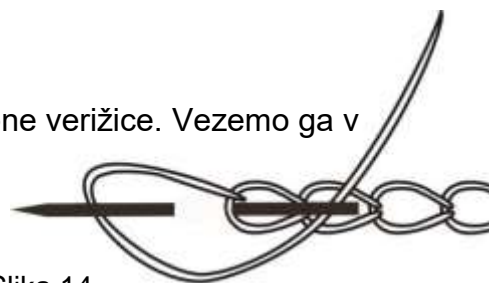

Slika 12

Slika 13

Verižni vbod – ta vbod na licu vezenine kaže sliko drobne verižice. Vezemo ga v smeri proti sebi. Vezemo s šivanko z ostro konico.

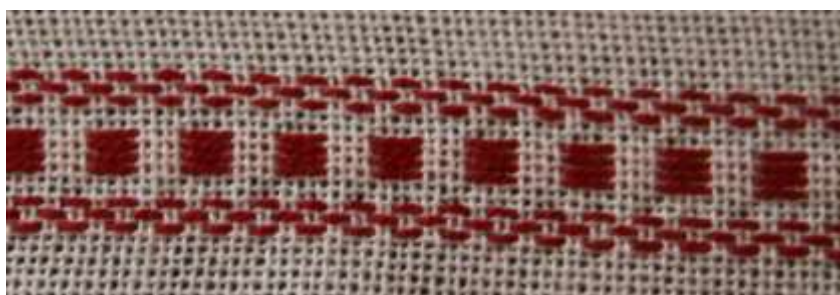
Slika 14

Marjetični ali cvetlični vbod – to je posamični verižni vbod. Vezemo s šivanko z ostro konico.

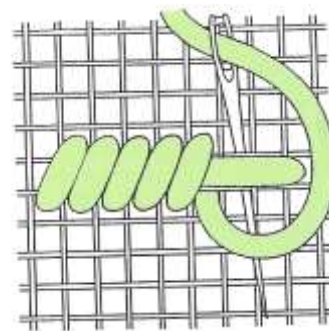
Slika 15

Tkaničenje – popolno posnemanje tkanja. Šivanko vodimo med nitmi platna s prednjimi vbodi in pri tem štejemo niti platna, kot to zahteva na karirastem papirju narisani vzorec. Šivanka ima dolgo uho in topo konico.

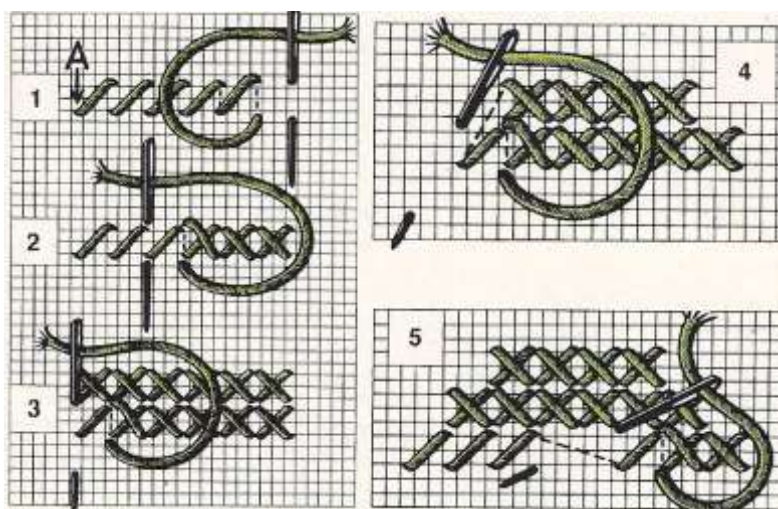
Slika 16

Gobelinski vbod – uporabljamo ga za prekrivanje večjih površin ter za izdelavo tapiserij. Uporabljamo šivanko z dolgim ušesom in topo konico.

Slika 17

Križni vbod – križce vezemo po izbranem načrtu, ki nam narekuje obliko motiva in barvo prejice. Spodnji del križca leži v smeri proti desni, zgornji pa v smeri proti levi. Na hrbtni strani tkanine morajo biti navpične črte – vse v isti smeri. Uporabljamo šivanko z dolgim ušesom in s topo konico.

Slika 18

Senčni vez – Šivamo od leve proti desni. Povezovalni vbodi ležijo na hrbtni strani tkanine, prešivni vbodi pa na licu tkanine (zadaj niti križamo). Paziti je potrebno na zategovanje.

sprednja stran - lice

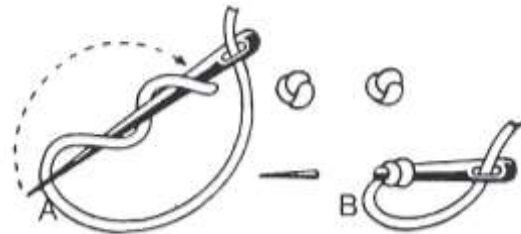

hrbna stran

Slika 19

Vozelni vbodi – oblikujemo jih z vozlanjem in zavijanjem niti na površini tkanine, zavoje ali vozle pa je pritrjen z vbodom. Uporabni so kot reliefni vbodi za posamezne motive, lahko pa so razporejeni tudi po večjih površinah.

Vozličasti vbod (imenovan tudi francoski, razsuti) - vbodemo na lice in okoli šivankine konice ovijemo nit (dvakrat ali trikrat). Zategnemo in tik ob izbodenem mestu zopet vbodemo nastali vozliček.

Slika 20

Slika 21

Koralni vbod (perlasti vbod, nemški voz, polžja sled) – vbodemo na lice blaga, preskočimo nekaj niti tkanine, vbodemo navpično od zgoraj navzdol tako, da je vezilna nit pod iglo in nit zategnemo.

Spiralni vbod – šivanko izvlečemo na obrisu vzorca. Naredimo zanko na desno. Šivanko vbodemo v zanko in jo vodimo čez delovno nit, kot kaže slika. Prevlečemo in oblikujemo voz.

Slika 22

Angleško (belo) vezenje in rišeljje

Uporabljamo ga za vezenje nadprtov, prtov, zaves ...
Najpogosteje vezemo z belo nitjo na belo tkanino.
Obrise naranega vzorca najprej izvezemo s prednjimi
vbodi, nato pa s ploščatim vezom.

Na mestu, kjer bo nastala luknjica, uporabimo zančni
vbod.

Manjše luknjice izdelamo tako, da z ostro konico (podobno
svinčniku) razmaknemo blago (naredimo luknjico, a pri tem ne
poškodujemo tkanine), večjo luknjico pa tako, da v blago v
sredini luknje zarezemo navzkriž. Nato luknjico obšijemo.

Slika 23

Slika 24

Slika 25

Slika 26

Večje odprtine v blagu najprej obšijemo s prednjimi
vbodi, nato izdelamo mostičke in šele nato izvezemo rob
vzorca (odprtine). Zančni vbod je vedno obrnjen proti
odprtini, delu, ki ga bomo izrezali.

Izdelava prečke – mostička

Po vzorcu šivamo prednje vbode, dokler ne pridemo do mostička. Zatem prišijemo
med vzorcem nit v treh plasteh. Obšijemo jih z
zančnim vbodom in nato nadaljujemo s
prednjimi vbodi po vzorcu do naslednjega
mostička.

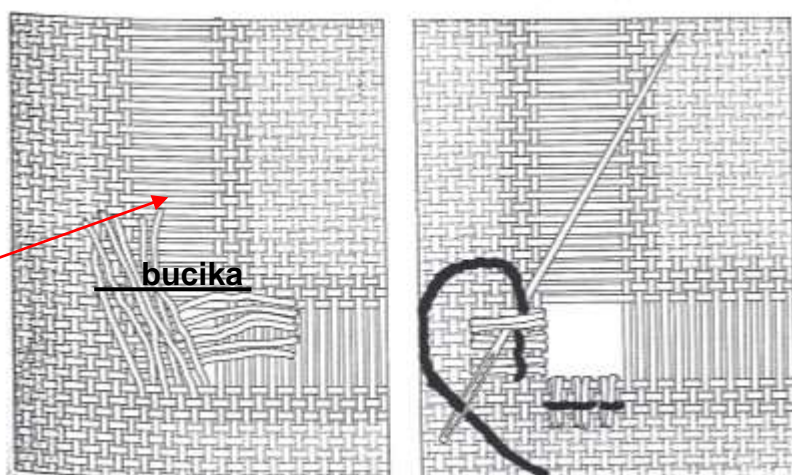

Slika 27

Izdelava ažura

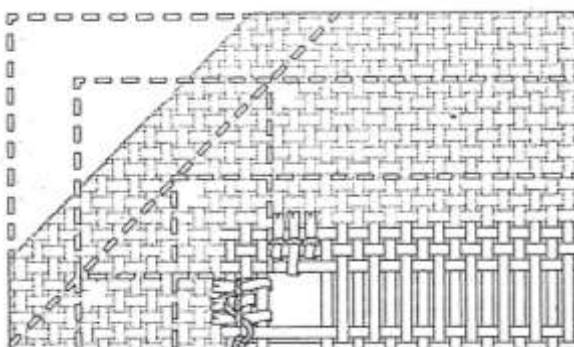
Ažur vezemo na mrežasto platno ali debelejšo tkanino, pri kateri lahko izvlečemo niti.

Najprej izdelamo rob. Od roba tkanine odmerimo določeno širino (kolikor želimo širok rob), izvlečemo eno nit in preštejemo, koliko niti je v robu. Nato štetje ponovimo in dodamo še eno nit – spet izvlečemo eno nit. Ta postopek obakrat ponovimo na vseh štirih robovih tkanine. Ko tretjič štejemo, tudi dodamo eno nit in zapičimo buciko na tisto mesto. Z njo zajamemo 4 ali 5 niti. Enako storimo na drugi strani roba. Previdno in natančno **prerežemo** teh 4 ali 5 zajetih niti približno 2 cm od bucike in najprej izvlečemo eno nit (prerezati moramo na obeh straneh), nato izvlečemo še ostale niti. Proste konce zavijamo nazaj in jih prišijemo.

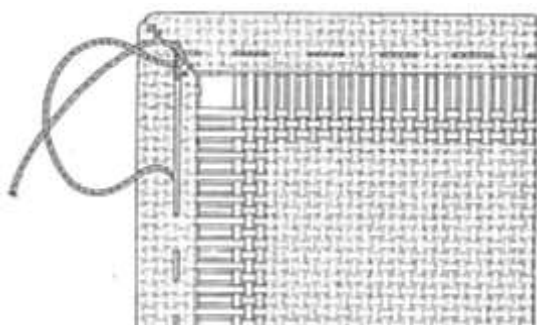

Slika 28

Tkanino prepognemo po dolžini roba in označimo vogal; grobo prišijemo (to kasneje odstranimo).

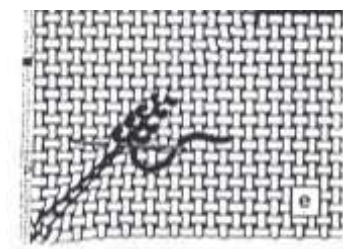
Slika 29

Slika 30

Robove zavijamo (po črtah) in pritrdimo z večjimi šivi (kasneje jih odstranimo).

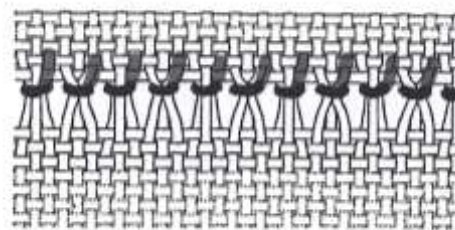
Nato natančno prišijemo skupaj robove.

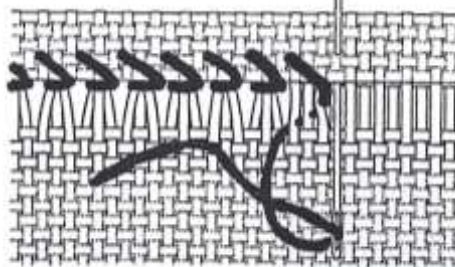
Slika 31

Rob je narejen. Sledi izdelava ažura.

Enojni ažur – izvlečemo 4 ali 5 niti (če smo delali dvojni rob, so niti že izvlečene). Rob zapognemo navzdol in šivamo z leve proti desni. Zajamemo štiri niti, zategnemo, zajamemo še dve niti osnovne tkanine, zategnemo.

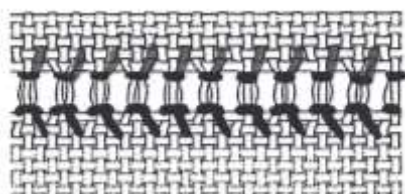

Spredaj: Dokončan enojni ažur

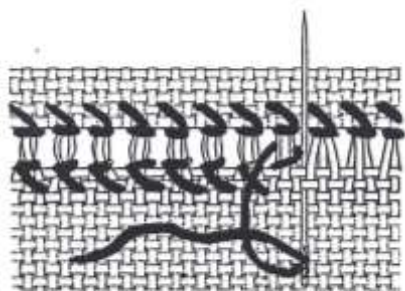

Zadaj: Izdelava enojnega ažura

Slika 32

Spredaj: Dokončan dvojni ažur

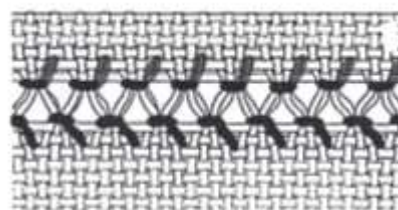

Zadaj: Izdelava dvojnega ažura

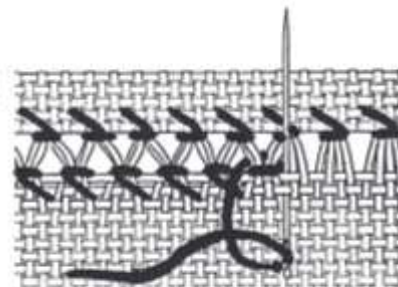
Dvojni ažur – izdelek enojnega ažura obrnemo in izvezemo še drugo vrsto ažura.

Slika 33

Mrežasti ažur – izvlečemo 4 ali 5 niti (če smo delali dvojni rob, so niti že izvlečene), potem na zgornjem robu vezemo (enojni) ažur iz snopičev po 4 niti. Na spodnjem robu enojni ažur ponovimo, vendar oblikujemo ločene snopiče iz štirih niti tako, da vzamemo po dve niti iz dveh sosednjih snopičev.

Spredaj: Dokončan mrežasti ažur

Zadaj: Izdelava mrežastega ažura

Slika 34

Seznam slik in fotografij

Naslovnica: Foto Branko Čušin.

Slika 1: <http://janja.si/media/catalog/category/ART.1245-999.JPG>

Slika 2: Foto Branko Čušin.

Slika 3: <http://www2.arnes.si/~sopiperm/zavijacka/Image21.gif>

Slika 4: <http://suzana.si/wp-content/uploads/2012/04/torbica-5a-1.jpg>

Slika 5: <http://www.bastelshop.com/sites/default/files/img/plattstich2.gif>

Slika 6: http://www.annatextiles.ch/vo_sti/voca2/voc2.htm

Slika 7: http://4.bp.blogspot.com/_SPcAdGsOgOo/SHbpJNHzzEI/AAAAAAAAAc0/3pVjBH6qdNM/s200/yaprapak.jpg

Slika 8: Mlakar, str. 39.

Slika 9: https://www.google.si/search?q=preja+mouline&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=1J8U4qkJMje7AbelCoBw&ved=0CAYQ_AUoAQ&biw=1829&bih=954#q=stebelni+vbod&tbm=isch&facrc=_&imgdii=_&imgcr=Sh_RXN0deTgZM%253A%3BjyxEqvXHQv19vM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.rtv slo.si%252F_up%252Fphotos%252F2011%252F05%252F10%252Fu51723-170568_pticaincvet_blogshow.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.rtv slo.si%252Fblog%252Falineja%252Fmoje-delo-modra-ptica%252F58664%3B580%3B435

Slika 10: Foto Branko Čušin.

Slika 11: <http://suzana.si/wp-content/uploads/2012/04/torbica-4-a-fs.jpg>

Slika 12: Foto Branko Čušin.

Slika 13: Foto Branko Čušin.

Slika 14: <http://www.rokodelstvo-dobrovnik.si/rokodelstvo/slike/vezenje/vezenje-10.jpg>

Slika 15: Mlakar, str. 42.

Slika 16: Foto Branko Čušin.

Slika 17: Mlakar, str. 45.

Slika 18: Stick-Lehrbuch, str. 26.

Slika 19: Stick-Lehrbuch, str. 45.

Slika 20: Stick-Lehrbuch, str. 176.

Slika 21: Stick-Lehrbuch, str. 176.

Slika 22: Stick-Lehrbuch, str. 176.

Slika 23: Foto Branko Čušin.

Slika 24: Foto Branko Čušin.

Slika 25: Mani di fata, str. 37.

Slika 26: Foto Branko Čušin.

Slika 27: Mani di fata, str. 37.

Slika 28: Vezenje, brošura, str. 14.

Slika 29: Vezenje, brošura, str. 15.

Slika 30: Vezenje, brošura, str. 15.

Slika 31: Vezenje, brošura, str. 15.

Slika 32: Vezenje, brošura, str. 12.

Slika 33: Vezenje, brošura, str. 13.

Slika 34: Vezenje, brošura, str. 13.

Literatura

Lena, Schöne Handarbeiten, 3/06.

Mani di fata, 12/05.

Matilda Mlakar: Vezenje v osnovni šoli. Ljubljana: Lepa beseda, 2008.

Narodne vezenine na Slovenskem (zbrala in uredila N. Niklsbacher-Bregar). Ljubljana:
Centralni zavod za napredek gospodinjstva, 1982.

Rakam, 2/03.

Richelieu, gradivo za tečaj. Koroška Bela: Farno kulturno društvo Koroška Bela, 2002.

Senčni vez, gradivo za tečaj. Koroška Bela: Farno kulturno društvo Koroška Bela, 2001.

Stick-Lehrbuch (Burda), Die schönsten Stickvorschläge aus Anna. Offenburg: Verlag
Aenne Burda, 1982.

Vezenje, gradivo za tečaj (pripravila Katrca Horvat): Farno kulturno društvo Koroška Bela,
1999.

Osnove vezenja, priročnik za izbirni predmet vezenje.

Uredila in oblikovala: Mojca Čušin, prof. slov. in univ. dipl. lit. komp.

Tisk: Osnovna šola Toneta Čufarja Jesenice

Jesenice, junij 2014

Priloge - vaje

prednji vbod

stebelni vbod

verižni vbod

zančni vbod

